

[Udenrigsministeren]

må offentliggøres på flere fællesskabssprog. Kommissionen foretager derfor en streng udvælgelse af de rapporter, der skal offentliggøres.

Man har ikke fundet, at rapporten vedrørende produktdifferentiering gennem varemærker (ENV/223/74) opfylder kravene med henblik på offentliggørelse. Jeg ser mig ikke i stand til i alle detaljer at begrunde denne afgørelse, der er truffet af en tværfaglig gruppe inden for Kommissionens administrationsgrene; men jeg kan oplyse, at den videnskabelige litteratur om emnet ikke forekommer at være blevet brugt på udtømmende måde, og at analysen af de enkelte tilfælde ikke har været fuldstændig (anvendelse af sager, der er forelagt Domstolen).

Denne afgørelse er imidlertid ikke ensbetydende med, at Kommissionen har villet modsætte sig, at rapporten blev offentliggjort. Derfor har jeg også ved skrivelse af 2. marts 1979 svaret positivt på rapportforfatterens skrivelse af 8. februar 1979, hvori han – for første gang – anmodede om tilladelse til selv at måtte offentliggøre rapporten. Jeg har ikke stillet nogen betingelser for en sådan offentliggørelse, men har dog fundet det hensigtsmæssigt at søge at undgå, at EF-Kommissionen antages for at være forfatter af rapporten. Der er tidligere flere gange opstået sådanne forvekslinger.

Det tilkommer ikke Kommissionen at foretage en offentlig vurdering af rapportens kvalitet. De har under læsningen af rapporten utvivlsomt konstateret, at forfatteren gentagne gange henviser til den svenske forbrugerombudsmands udtalelser, og at han bifalder disse udtalelser. Det er derfor ikke overraskende, at den svenske forbrugerombudsmand skulle have brugt konklusionerne i denne rapport til egne formål. Det kan tilføjes, at konklusionerne snarere forekommer at være forslag til fremtidige aktioner end konklusioner baseret på videnskabelige data.«

Fjerde næstformand (Melchior):

Til medlemmernes orientering skal jeg gentage oplysningen om, at eventuelle afstemninger ved afslutningen af forespørgslen under dagsordenens punkt 7 vil blive udsat til mødet mandag den 28. maj 1979, hvor det optages som første punkt på dagsordenen.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. [af Grethe Fenger Møller (KF) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 184. Fremsat 13/2 79. Første behandling 2/3 79. Betænkning 16/5 79).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Vi fik under debatten ved første behandling konstateret, at dette lovforslag fra det konservative folkeparti nærmere hører hjemme i 1920'erne og 1930'erne end i 1979, og derfor skal jeg kort meddele, at vi er tilfredse med, at der er et flertal, som vil stemme dette lovforslag ned.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Melchior):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø. (Stoffer og materialer, arbejdsmiljørådet, bidrag til arbejdsmiljøfondet, tavshedspligt).

(Lovforslag nr. L 152. Fremsat 1/2 79. Første behandling 14/2 79. Betænkning 16/5 79).

Der var stillet 6 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 4 ændringsforslag af Jørgen Jensen (DKP) og Karl Møller (DKP) (se nedenfor).

Ændringsforslag.

Af Jørgen Jensen (DKP) og Karl Møller (DKP):

Til § 1

1) Den under nr. 2 foreslåede § 49 a affattes således:

»§ 49 a. Alle stoffer og materialer, som har været anvendt før ikrafttrædelsen af denne paragraf, skal anmeldes senest 1. januar 1984. Alle andre stoffer og materialer skal anmeldes senest 90 dage før planlagt fremstilling eller import. Anmeldelsen skal foretages af den, der fremstiller eller importerer stoffet.

Stk. 2. Anmeldelsen skal indeholde oplysning om undersøgelser, som anmelderen har ladet foretage, eller fornøden dokumentation for allerede foretagne undersøgelser, herunder:

- 1) Oplysninger om forhold, som har betydning for vurdering af stoffets eller materialets egenskaber og virkninger, herunder om det har egenskaber, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed.
- 2) Forslag til klassificering, emballering og mærkning.
- 3) Oplysninger om forebyggende foranstaltninger, der effektivt sikrer de beskæftigede mod forringelse af sikkerhed og sundhed.

Stk. 3. Stoffer, som ikke har været fremstillet eller importeret før ikrafttrædelsen af denne paragraf, må først fremstilles, sælges eller anvendes, når arbejdstilsynet har givet tilladelse hertil.

Stk. 4. Arbejdsministeren opretter et register for stoffer og materialer. Registeret er offentligt tilgængeligt.

Stk. 5. Arbejdsministeren fastsætter nærmere regler for bestemmelserne i stk. 1-4.«

2) I den under nr. 2 foreslåede § 49 b indsættes som nyt stk. 1:

»Alle stoffer og materialer skal mærkes på dansk med oplysning om:

- 1) Producentens og leverandørens navn og adresse,
 - 2) navne og formler på samtlige kemiske stoffer, som indgår, og mængden af disse,
 - 3) kort beskrivelse af mulige sundheds- og miljøskader,
 - 4) anvisninger på forsvarlig opbevaring og anvendelse samt
 - 5) anvisninger i tilfælde af ulykker.«
- Stk. 1 bliver herefter stk. 2.

3) I den under nr. 2 foreslåede § 49 c affattes stk. 2 således:

»Stk. 2. Arbejdsministeren fastsætter regler om, at stoffer og materialer, ud over de i § 49 a, stk. 3, nævnte, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, først må anvendes eller kun må anvendes til bestemte formål eller inden for særlige områder, når tilladelse fra arbejdstilsynet foreligger.«

4) Nr. 7 affattes således:

»7. § 79, stk. 1, affattes således:

»Myndigheder og personer, som udøver opgaver efter § 13 og kapitel 13, er underkastet tavshedspligt efter borgerlig straffelovs § 152 og § 264 b. Bortset fra oplysninger om enkeltpersoner er alle oplysninger, som har betydning for arbejderes sikkerhed og sundhed, dog offentligt tilgængelige.«

Bemærkninger.

Til nr. 1-3.

Organisationer repræsenterende mere end en halv million arbejdere inden for LO-området har stillet krav om forhåndsgodkendelse af og fuld varedeklaration på alle kemiske stoffer og materialer. Baggrunden for dette krav er de stadig klarere konsekvenser for arbejderklassen i form af forringet sundhedstilstand, invaliditet og død. En amerikansk regeringsrapport viser således, at 6 kemiske stofgrupper vil fremkalde omkring 30 pct. af samtlige kræftdødsfald i USA de kommende 30 år. Alene asbest vil være årsag til, at 2 mill. arbejdere dør af kræft. Herhjemme har man de senere år for første gang kunnet konstatere stagnerende levealder og for midaldrende mænd endda en stigende dødelighed.

På denne alvorlige baggrund er det nødvendigt med kraftige indgreb, således som det er foreslået af fagbevægelsen. Arbejdsministerens lovforslag vil ikke opfylde disse krav. Der vil i stedet blive åbnet op for en stadig mere omfattende EF-integration, således at beslutninger med konsekvenser for danske arbejderes liv og helbred bliver truffet i EF. Forslagsstillerne stiller derfor en række ændringsforslag, som kan danne grundlaget for opfyldelsen af fagbevægelsens krav og en sikring af et sundt arbejdsmiljø.

Til nr. 4.

Åbenhed og information er en nødvendighed i arbejderklassens kamp for sikre og sunde arbejdsforhold. Arbejdsministerens lovforslag indeholder mulighed for den modsatte udvikling. Igennem det vil en række af fagbevægelsens repræsentanter blive beskåret i deres mulighed for at oplyse medlemmerne om de sundhedsfarer, de udsættes for. Der har derfor også været en række protester mod dette forslag fra fagbevægelsen. Bl. a. har SID's miljøkonsulent i Aktuelt advaret mod de farlige tendenser i forslaget.

Det foreslås derfor for det første, at tavshedspligten indskrænkes til kun at omfatte arbejdstilsynets og bedriftssundhedstjenestens personale, og for det andet, at alle oplysninger, som har betydning for arbejderes sikkerhed og sundhed, er offentligt tilgængelige. Det har gang på gang vist sig, at arbejdsgivernes påberåbelse af hemmeligholdelse på grund af konkurrencehensyn kun indebærer hemmeligholdelse over for arbejderne. Således kan ethvert kemisk produkt i dag analyseres for sin sammensætning.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal bare kort begrunde vores ændringsforslag. Nu vil jeg da understrege, at der ligger jo en række ændringsforslag fra VS, og vi synes sådan set, at de berører de væsentligste områder, men når vi har stillet selvstændige ændringsforslag, er det for at

understrege, at det er nødvendigt at imødekomme de krav, der er kommet fra fagbevægelsen. Det burde ikke være nødvendigt at trække frem de skadevirkninger, der er ved brug af kemiske stoffer i industrien. Rapporter kommer næsten hver dag fra ind- og udland og understreger, at de øgede kræfttilfælde bl. a. skyldes nogle af de materialer, nogle af de kemiske stoffer, man bruger. Det er også en kendsgerning, at man kan notere nedsat levealder for arbejderne. Den diskussion, vi havde omkring førtidspension, viste jo også, at man erkendte, at der var problemer. Fosterskader, invaliditet, alt trækkes frem og føres tilbage til skader fra de materialer, vi bruger.

Vi ved også, at fremstillingsvirksomheder og handelsled og for den sags skyld også industrier og virksomheder søger at skjule faren og ikke lever op til de krav, som rejses om, at man skal mærke varerne og dermed advare imod det, der er i dem.

Jeg må sige, at jeg synes, det er et rimeligt og et retfærdigt krav, der rejses fra fagbevægelsen om forhåndsgodkendelse. Det er den ene ting, vi har lagt i det. Det er en nødvendighed. Talen om, at vi ikke har økonomisk magt til det, eller at det administrativt er for besværligt, er ikke rigtig. Det kunne gennemføres, hvis der var politisk vilje til det.

Det andet, som erfaringerne helt klart viser, er, at det er nødvendigt med åbenhed. Derfor vil jeg godt sige, at en af farerne ved det lovforslag, som foreligger her fra regeringens side, er jo netop, at man vil lukke af, at man vil begrænse mulighederne for, at folk får at vide, hvad der reelt er at være angst for, og hvordan man skal forholde sig over for det.

En tredje ting, som vi mener er forkert i regeringens lovforslag, er bindingen til EF. Vi synes i allerhøjeste grad, at der her var et område, hvor vi burde frigøre os fra denne binding og også frigøre os fra hensynet til industriens økonomiske interesser. Det burde alene være den viden, vi har om faremomenter, der bestemte den lovgivning, der bliver vedtaget. Det er begrundelsen for, at vi har stillet vore ændringsforslag, og jeg skal opfordre til, at man støtter dem.

Grethe Fenger Møller (KF):

[Grethe Fønger Møller]

Der er i betænkningen stillet en række ændringsforslag til lovforslag nr. L 152, 6 i alt, og jeg skal sige, at vi fra konservativ side kun kan støtte ét af disse 6 ændringsforslag, nemlig ændringsforslag nr. 6, hvori vi selv har foreslået, at der indsættes et nyt punktum i § 50 om, at hvileperioden kan nedsættes til 8 timer i indtil 30 dage i et kalenderår. Når vi har gjort dette, er det, fordi vi finder, det er meget vigtigt, at man får løst det fortsat særdeles akutte problem vedrørende 11 timers reglen.

Da vi i sin tid havde første behandling af det konservative forslag om dette spørgsmål, lovforslag nr. L 127, oplyste arbejdsministeren, at han var i gang med forhandlinger med diverse ministerier, og at man bl. a. ifølge arbejdsministeren skulle have løst problemet inden for undervisningssektoren, idet der skulle være indgået et forlig eller en aftale mellem arbejdsministeriet, undervisningsministeriet og Danmarks Lærerforening. Jeg synes ikke, at de oplysninger, vi har fået, tyder på, at dette er løst på en tilfredsstillende måde. Vi lever stadig væk med en ordning, hvor der ikke kan holdes skolenævnsmøder, skolekommissionsmøder og andre møder efter kl. 21 om aftenen, og det vil sige, at vi stadig væk har en ordning, der er særdeles ufleksibel. Vi ønsker dette ændret.

Med hensyn til lovforslaget kan vi ikke støtte det, fordi vi ud fra en principiel opfattelse ikke kan medvirke til gennemførelse af lovgivning, der er baseret på vidtrækkende bemyndigelser. Det mener vi er forkert. Vi mener, at der må være en konkret lovgivning til stede, og derfor kan vi ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Holm (V):

Dette lovforslag er en tvilling til det her i tinget tidligere behandlede forslag fra miljøministeren om kemiske stoffer og produkter. Jeg skal derfor på venstres vegne udtrykke tilfredshed med de bemærkninger, arbejdsmarkedsudvalget har modtaget fra miljøministeren og arbejdsministeren, og som er medtaget i flertalsindstillingen i betænkningen over dette lovforslag, om koordinering af den praktiske administration af de to områder.

Jeg skal endvidere give tilslutning til ændringsforslag nr. 2 om anvendelse af register-

lovene. Det er med registre over kemiske stoffer og produkter en anden form for sikkerhed, der er behov for end ved personregistre.

Jeg skal til slut oplyse, at venstre stemmer imod de øvrige ændringsforslag, herunder det konservative ændringsforslag om 11 timers reglen. Det er svært at se sammenhængen med lovforslaget. Endvidere er disse problemer fortsat genstand for forhandling mellem de berørte parter. Lykkes det ikke at nå til enighed, har arbejdsdirektøren den nødvendige hjemmel i § 52 til at fastsætte regler, bl. a. når særlige arbejdsformer gør sig gældende.

Therkel Christensen (CD):

CD sagde ved første behandling af dette lovforslag, at der var meget teknik i det, og vi lovede en åben og positiv udvalgsbehandling. Den har vi gennemført, og vi mener at have fået belyst de ting, som der kunne være grund til at belyse. Derfor er vi, som man ser af betænkningen, også med i flertalsindstillingen.

Vi mener, at arbejdsmarkedets parter gennem arbejdsmiljørådet såvel ved lovforslagets udarbejdelse som ved lovens administration har haft og vil få en rimelig indflydelse. Jeg henviser her også til betækningsbidraget.

Når CD i betænkningen er med til at understrege samhörigheden mellem dette lovforslag og lovforslag nr. L 79 om kemiske stoffer og produkter på miljøområdet, skal jeg for forståelsens skyld nævne, at når CD i sidste uge undlod at stemme til dette forslag, hænger det alene sammen med den vidtgående kontrolparagraf, som findes i denne lov, og har altså ingen indflydelse på selve lovens indhold på det miljømæssige område. CD fandt denne paragraf for vidtgående i henhold til vor almindelige retsopfattelse.

Jeg skal endvidere nævne, at vi naturligvis, som det også fremgår af betænkningen, støtter ændringsforslag nr. 2, som vi også har tiltrådt. Endvidere ændringsforslag nr. 6, som er stillet af det konservative folkeparti og fremskridtspartiet. Det er det om, at hvileperioden kan nedsættes til 8 timer i indtil 30 dage pr. år. Der har efter vor vurdering været alt for mange problemer med denne regel inden for mange fag, og det er årsagen til, at vi støtter dette ændringsforslag.

[Therkel Christensen]

Alle de øvrige ændringsforslag afviser vi fra CDs side.

Ole Henriksen (SF):

Arbejdsministeren har jo erklæret i sin fremsættelsestale, at det har været nødvendigt at fremkomme med dette forslag for at forbedre den eksisterende arbejdsmiljølov. Vi er ikke uenige i, at der trænges til forbedringer i arbejdsmiljøloven. Vi har dog ment, at arbejdsministeren burde være gået noget videre og have sikret, at den, når der nu endelig skal ændres i den, blev noget bedre, og at man også fik taget arbejderne, som skal arbejde med disse stoffer, med ind i lovgivningen og sikret dem på en bedre måde, end det er sket her.

Jeg går ud fra, at arbejdsministeren har bemærket, at de ændringsforslag, der er stillet, har meget at gøre med de ting, der diskuteres i fagbevægelsen, og at fagbevægelsen, som arbejdsministeren jo lægger meget stor vægt på, når han fremkommer med lovforslag, netop også har peget på disse ting, som er omhandlet i ændringsforslagene. Derfor vil det være rimeligt, at arbejdsministeren fortsat følger sine rådgivere i fagbevægelsen og stemmer for disse ændringsforslag.

Vi kan fra SFs side foruden vores egne ændringsforslag stemme for de af DKP stillede ændringsforslag, ja, vi kan også stemme for arbejdsministerens ændringsforslag, hvorimod vi ikke kan stemme for det af hr. Glistrup m. fl. stillede ændringsforslag.

Flygaard (DR):

Da mit partis ordfører er forhindret i at være til stede ved denne behandling, skal jeg kort meddele, at vi i relation til betænkningen over forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø vil stemme imod ændringsforslag nr. 1, imod ændringsforslag nr. 2 og ændringsforslag nr. 3, for ændringsforslag nr. 4, imod ændringsforslag nr. 5 og for ændringsforslag nr. 6.

For så vidt angår de ændringsforslag, der er stillet af Danmarks kommunistiske parti, vil vi stemme imod ændringsforslag nr. 1, undlade at stemme ved ændringsforslag nr. 2, stemme for ændringsforslag nr. 3 og stemme imod ændringsforslag nr. 4.

Inge Fischer Møller (S):

Ved førstebehandlingen af dette lovforslag satte jeg spørgsmålstegn ved de nye regler om tavshedspligt. Jeg var bange for, at den offentlige debat ville blive stækket, men gennem besvarelserne, vi har fået i udvalget, er jeg blevet beroliget. Jeg vil dog godt understrege, at jeg fortsat finder det nødvendigt med en livlig offentlig debat omkring vores arbejdsmiljø.

Vedrørende de særlige regler for leverandører vil jeg gerne af arbejdsministeren herfra talerstolen have bekræftet, at oplysninger om sundhedsfare ved anvendelse af stof eller materialer altid vil kunne udleveres. Jeg har hæftet mig ved, at påberåbelsen af fabriktionshemmeligheder ikke automatisk er tilstrækkeligt, hvis der kan være tale om fare. Jeg vil gerne fremhæve, at hvor det gælder sikkerhed og sundhed, må oplysninger ikke holdes tilbage.

Organisationerne har mulighed for at få oplysninger fra registeret, og oplysningerne bliver formidlet til organisationerne gennem arbejdstilsynet. Hovedsigtet er jo at øge myndighedernes indsigt med stoffer og materialer. Jeg vil gerne understrege, at det er lige så vigtigt, at lønmodtagerne og fagbevægelsen får indsigt på området, men en forbedring af dette ligger jo også i lovforslaget.

Ved førstebehandlingen nævnte jeg nogle punkter, jeg gerne vil trække frem igen. Deklarationer og brugsanvisninger skal stå på dansk, således at lønmodtagerne er klar over, hvad de arbejder med, og hvilke forholdsregler de skal tage.

Jeg udtrykte ønske om en forhåndsgodkendelse af kemiske stoffer, før de blev benyttet i produktionen, men det kunne ikke lade sig gøre i denne omgang. Målet må være en forhåndsgodkendelse af stofområder, i hvert fald dér, hvor vi erfaringsmæssigt ved der ligger en særlig fare.

Til sidst vil jeg gerne henlede opmærksomheden på det svar, vi i udvalget har fået på spørgsmål 49. Det er vigtigt, at vi tager højde for bl. a. genetiske ændringer, der kan medføre fosterskader og uønsket sterilitet hos mænd og kvinder på grund af deltagelse i produktionen. Tidligere har man nok i høj grad kun tænkt på kvinderne, men det er også vigtigt at tænke på mændene.

Det eneste ændringsforslag, socialdemokratiet kan støtte, er nr. 2, nemlig det, der er stillet af arbejdsministeren.

Kurt Hansen (VS):

Under førstebehandlingen af dette lovforslag spurgte jeg to gange arbejdsministeren, hvorvidt de arbejdere, der havde mistanke om at være udsat for en produktion, hvori der indgik stoffer og materialer, som kunne være helbredsnedbrydende, ville have adgang til det register, der nu skulle oprettes, således at de kunne se, hvad der var registreret omkring det pågældende stof eller materiale, som de nu var udsat for i produktionsprocessen.

Det viste sig, at arbejdsministeren dengang ikke var i stand til at besvare spørgsmålet, simpelt hen. Arbejdsministeren vidste altså ikke dengang, om de, der arbejdede med stoffet eller materialet, havde denne adgang. Noget så principielt var ikke afklaret, da dette lovforslag var til første behandling. Hvorfor nu ikke det? Det hænger naturligvis sammen med, at dette alene er bestemt fra EF. Det er EF-bureaukratiet som sådant, der har udformet, taget initiativ til denne lovgivning. Lovgivningen retter sig ind på en sådan måde, at den til enhver tid kan tilpasses det, man kalder for den 6. ændring i 1967-direktivet. Man skal altså på baggrund af, hvad man får forhandlet sig frem til omkring denne 6. ændring, indrette hele lovgivningen.

Når man stemmer om dette, ved man altså ikke, hvad der er indholdet i arbejdsmiljølovgivningen på dette felt, altså omkring stoffer og produkter, der kan være farlige; man ved ikke, hvordan og hvorledes man vil tackle situationen, fordi man venter på denne 6. ændring.

Men nu er det jo sådan, at der ligger et så godt som færdigforhandlet udkast til denne 6. ændring. Det ved vi. Jeg har fået det oplyst af nogle af de folk, jeg arbejder meget tæt sammen med omkring arbejdsmiljøproblemerne. Jeg ved, at en af mine gode kammerater har set udkastet til denne 6. ændring. I principperne ligger det færdigforhandlet. Det, der er tilbage, er alene at blive enige om nogle enkelte sætningsformuleringer, nogle enkelte ord.

Det principielle i den 6. ændring af 1967-direktivet er altså helt klarlagt, og derfor vil jeg godt spørge arbejdsministeren her under andenbehandlingen: er det ikke muligt, at vi kan få dette udkast frem til arbejdsmarkedsudvalget, således at vi dér har en mulighed

for at bearbejde dette lovforslag noget grundigere, få en rimelig indsigt i, hvad det egentlig handler om, således at det ikke bare er noget, der bliver vedtaget og så bliver udfyldt rent administrativt, afhængigt af, hvordan 6. ændring af 1967-direktivet faktisk kommer til at se ud?

Under de radikales udsendelse om det direkte valg til EF-Parlamentet hørte vi de radikale repræsentanter sidde og sige: vi vil på ingen måde lade os diktere af EF, hvad angår f. eks. det sociale område, under ingen omstændigheder; her ønsker vi, at det skal være rent nationale afgørelser, som skal være gældende. Jeg vil godt sige til de radikale i den anledning, at dette er fuldstændig at give en blankocheck til, hvad man kan kalde EFs sociale udvalg. Det er det, der sidder og bestemmer og skal udfylde rammerne. Dette er, hvis man ser EF-politisk på det, socialpolitik, så det vasker sig, og derfor må det mildest talt forbløffe, at de radikale fuldstændig uden betænkeligheder er gået ind på at overlade en så vigtig og principiel del af det socialpolitiske til EF-bureaukratiet.

Det har også været nævnt før – jeg tror, det var hr. Ole Henriksen, der gjorde det – at arbejdsministeren altid lægger stor vægt på de udtalelser omkring lovforslag, som kommer fra fagbevægelsen. Jeg tror, arbejdsministeren har gjort sig bekendt med, at der kom en pressemeddelelse fra Arbejdernes Fællesorganisations miljøkonference mandag den 7. maj 1979, hvori der bl. a. står – jeg citerer fra den udtalelse, der kom fra miljøkonferencen:

»De forslag, der er fremlagt af regeringen til ny lov om kemiske stoffer og produkter og til ændringer af arbejdsmiljøloven, tilgodeser slet ikke vore krav og indeholder tilmed punkter, som vi må tage afstand fra. Princippet om tavshedspligt og bestemmelserne, der tager sigte på at »beskytte« fabriks-hemmeligheder, kan vi ikke acceptere. Vi må forlange fuld offentlighed, når det drejer sig om vort liv og helbred.«

For en ordens skyld skal jeg meddele arbejdsministeren, at denne udtalelse er underskrevet af ingen ringere end LO-formanden Thomas Nielsens bror, Arne S. Nielsen, som var mødets dirigent. Dette må vel gøre et vist indtryk på den højtærede arbejdsminister.

Så vil jeg godt stille yderligere et spørgsmål til arbejdsministeren, og det lyder: be-

[Kurt Hansen]

kymrer det ikke arbejdsministeren, at Specialarbejderforbundets miljøkonsulent, Magnus Demsitz, til Information i dag udtaler følgende – jeg citerer:

»Jeg er bange for, at bemærkningen om sikkerhedsrepræsentanternes tavshedspligt kan misbruges. Derfor skal den fjernes fra den ændring af arbejdsmiljøloven, som onsdag er til anden behandling i folketinget.«

Det var, hvad Magnus Demsitz sagde, og jeg vil godt spørge: bekymrer det ikke arbejdsministeren? Og hvis det skulle bekymre arbejdsministeren – hvis han overhovedet har nogen bekymringer – er det så ikke rimeligt, at vi får dette forslag ned i arbejdsmarkedsudvalget igen, således at vi kan få fjernet den helt urimelige tilsnigelse, som arbejdsministeren har forsøgt at dække over, at der nu indføres en form for tavshedspligt for sikkerhedsrepræsentanter? Det står jo ikke direkte i bemærkningerne, det stod ikke i arbejdsministerens skriftlige fremsættelsestale, og det kom ikke frem, da arbejdsministeren kommenterede de forskellige indlæg her under førstebehandlingen. Nej, det er alene kommet frem, fordi vi har stillet en stribe spørgsmål i arbejdsmarkedsudvalget, så vi kan få afdækket, hvad de kryptiske formuleringer i arbejdsministerens bemærkninger rent faktisk dækker over. De dækkede faktisk over en tilsnigelse, som bl. a. går ud på, at sikkerhedsrepræsentanterne ved gennemførelsen af dette forslag skal påføres en form for tavshedspligt. Det står direkte i svaret på spørgsmål 22. Jeg skal gerne citere det, for jeg kan se, at arbejdsministeren sidder og ryster på hovedet. Jeg citerer:

»De i spørgsmålet nævnte afsnit er alene medtaget for fuldstændighedens skyld for i den givne sammenhæng at give en beskrivelse af, hvilke regler der gælder for sikkerhedsrepræsentanter og øvrige ansatte med hensyn til diskretionspligt.«

Juridisk set er diskretionspligt måske ikke det samme som tavshedspligt, men hvordan vil dette blive administreret? Det tror jeg godt arbejdsministeren kan se nogle problemer i, når SIDs miljøkonsulent siger det, og når pressemeddelelsen fra Arbejdernes Fællesorganisations miljøkonference påpeger det, men jeg er da godt klar over, at arbejdsministeren næppe vil stille sig herop og indrømme det. Det ville jo være fatalt for ar-

bejdsministeren, hvis han skulle komme i den situation.

Honoré (KrF):

Jeg vil blot meddele, at kristeligt folkeparti stemmer for ændringsforslag nr. 2 af arbejdsministeren om registerloven og for ændringsforslag nr. 6, stillet af fremskridtspartiet og de konservative, om hvileperiodens nedsættelse.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg skal over for fru Inge Fischer Møller bekræfte de vurderinger, som hun har givet udtryk for her under anden behandling. Det gælder såvel spørgsmålet vedrørende tavshedspligten som spørgsmålet vedrørende organisationernes adgang til sundhedsmæssigt relevante oplysninger baseret på de oplysninger, der fremkommer i produktregisteret. Jeg kan bekræfte over for fru Inge Fischer Møller, at hensigten med forslaget er en begrænset tavshedspligt og ikke en udvidet tavshedspligt på arbejdsmiljøets område, og jeg deler fru Inge Fischer Møllers opfattelse af, at det er meget vigtigt, at den offentlige debat omkring disse ting bliver beriget med de oplysninger, vi indhenter sundhedsmæssigt vurderet i det nye register vedrørende stoffer og materialer.

Jeg skal til dem, der har talt om disse spørgsmål, og dem, der har stillet ændringsforslag på disse punkter, sige, at der er ikke tale om, at organisationer, arbejdere, sikkerhedsrepræsentanter osv. ikke kan få adgang til de oplysninger, de ønsker vedrørende stoffer og materialers sundhedsmæssige risiko. Det må være og er arbejdstilsynets forpligtelse at give alle sådanne sundhedsmæssige oplysninger videre. Det har jeg klart svaret over for folketingsudvalget, og jeg er parat til at bekræfte det igen. Derfor er der ikke behov for gennemførelsen af de ændringsforslag, der er stillet på disse områder.

Det undrer mig i øvrigt, at man fra SFs og VS' side har stillet et ændringsforslag, der er ensbetydende med, at substitutionsprincippet, som vi har lagt op til, og som vi har haft betydningelige problemer med at få en bred accept af på arbejdsmarkedet, simpelt hen fjernes fra selve lovgivningen.

Så skal jeg sige til hr. Kurt Hansen, der pludselig er blevet meget optaget af samar-

[Arbejdsministeren]

bejdet i De europæiske Fællesskaber, at den 6. ændring af 1967-direktivet, som hr. Kurt Hansen henviste til, er ikke årsagen til, at vi nu gennemfører ændringer i arbejdsmiljølovgivningen. Det er klart, at vi har en interesse i et internationalt samarbejde både på europæisk plan og på nordisk plan på dette område, men vi har et selvstændigt behov i Danmark for gennemførelse af skærpede regler om indseende og oplysning i forbindelse med stoffer og materialer. Jeg skal til hr. Kurt Hansen sige, at jeg har heller ikke selv set det udkast til 6. ændring af 1967-direktivet, som en af hr. Kurt Hansens venner har set. Jeg er ikke bekendt med, at der foreligger en færdig forligstekst på dette felt. Jeg er derimod bekendt med, at man stadig har ikke ubetydelige uløste problemer mellem EFs medlemslande, inden man kan vedtage 6. ændring af 1967-direktivet. Men det lovforslag, regeringen har fremsat på dette område, er nødvendigt, uanset om 6. ændring af 1967-direktivet bliver vedtaget. Der er altså ikke den sammenhæng i fremsættelsen af lovforslaget og 6. ændring af 1967-direktivet, som hr. Kurt Hansen nævnte.

Det er i øvrigt noget ejendommeligt netop i dag at høre dette synspunkt fremført i betragtning af, at den danske regering netop i sidste uge klart markerede i forhold til EF, at uanset vor positive holdning til internationalt samarbejde på dette område ønskede vi ikke EF-regler, der begrænsede vore muligheder for i Danmark selvstændigt at gennemføre fremskridt på arbejdsmiljøets område.

Jeg skal endelige sige om hr. Kurt Hansens citat af Magnus Demsitz fra Specialarbejderforbundet, at det, Magnus Demsitz frygter, er en simpel misforståelse af arbejdsmiljølovens formulering. Arbejdsmiljøloven har netop ønsket at understrege, at der ingen tavshedsforpligtelse er knyttet til at være sikkerhedsrepræsentant i arbejdsmiljølovens forstand. Jeg er da meget vel klar over, at tillidsmænd ude omkring kan misforstå lovgivningen, og derfor er jeg glad for lejligheden til at fjerne denne misforståelse. Jeg synes imidlertid, det er lidt særpræget, at hr. Kurt Hansen benytter denne lejlighed til, uanset at det drejer sig om en misforståelse, at prøve at påstå, at der rent faktisk er tale om en indskrænkning i sikkerhedsrepræsentanternes mulighed for at ytre sig offentligt

om sikkerhedsmæssige problemer på deres arbejdspladser.

Jørgen Jensen (DKP):

Det var ministerens bemærkning om, at man skulle fjerne misforståelserne, der kalder mig herop. Jeg synes ikke, det blev særligt klart af ministerens udtalelse her.

Det, debatten drejer sig om, er jo ikke, om sikkerhedsrepræsentanter har adgang til at få oplysninger. Det er et spørgsmål om deres ret til at gå videre med de oplysninger, de får. Det er der fortsat usikkerhed om også efter ministerens udtalelser her. Det er det, der debatteres i fagbevægelsen, og jeg tror fortsat, at dette lovforslag, tager alt for stort hensyn til virksomhederne fremfor at tage hensyn til det, man ved.

Det andet, jeg godt vil sige, er, at ministeren svarede bekræftende på fru Inge Fischer Møllers spørgsmål om tavshedspligten og organisationernes adgang, men der lå meget andet i fru Inge Fischer Møllers udtalelser. Der var også spørgsmålet om forhåndsgodkendelse. Hvad er det egentlig, der forhindrer, at vi gennemfører forhåndsgodkendelse her og nu i Danmark? Det er ikke EF, der binder os, det har vi lige fået at vide. Hvad er det så, der binder os og forhindrer os i at gennemføre det, som alle, der beskæftiger sig med disse spørgsmål, ved det er nødvendigt at gennemføre? Hvad er det, der forhindrer os i at gøre det, andet end den binding, som regeringen har til partiet venstre, til Arbejdsgiverforeningen, til industriens interesser?

Det andet, fru Inge Fischer Møller trak frem, og som ministeren heller ikke tog op, var spørgsmålet om mærkning med danske oplysninger om producentens og leverandørens navn og adresse, alt det, der står i vores ændringsforslag, som ministeren kender, ellers kan vi læse det op. Hvorfor var der ingen bemærkninger til det? Er det, fordi man ikke vil gå så langt, eller hvad er årsagen til, at ministeren ikke kan give tilsagn om, at det, som fagbevægelsen har skreget op om gennem år, gennemføres? Jeg ved godt, hvad årsagen er. Den er, at industrien ikke vil. Man siger, at man da oplyser noget om fabrikshemmeligheder, og derfor kan mennesker ikke få at vide, at de bliver skadet. Men kan det være rimeligt og rigtigt, at ministeren her, hvor han taler om, at nu skal vi have

[Jørgen Jensen]

kortene på bordet, for nu skal tillidsmændene vide, hvad der reelt sker, forholder os årsagen til, at ministeren ikke vil give de oplysninger, som skal gives?

Kurt Hansen (VS):

Nu havde jeg selvfølgelig forudset, at vi kom i den situation, at arbejdsministeren ville sige: jeg kender intet til, at der ligger et næsten færdigbearbejdet udkast til 6. ændring af 1967-direktivet, så derfor kan jeg ikke forholde mig til de spørgsmål, der bliver rejst. Det havde jeg forventet, og derfor har jeg naturligvis garderet mig. For få dage siden tog jeg sagen op i arbejdsmarkedsudvalget og bad arbejdsmarkedsudvalgets formand om at gå til ministeren og undersøge, om det var muligt, at vi kunne få dette udkast til 6. ændring af 1967-direktivet. Det har formanden gjort, og arbejdsministeren har, efter hvad jeg har forstået på formanden, i en aldeles uformel samtale – hvad man ellers ikke refererer til heroppe, men jeg håber, jeg kan citere det korrekt og loyalt – sagt, at han ikke kunne skaffe udkastet. Jeg mener ikke, jeg har citeret formanden for arbejdsmarkedsudvalget forkert eller illoyalt på nogen måde.

Arbejdsministeren har altså ikke gjort sig nogen som helst form for ulejlighed med at skaffe disse ting frem, for selvfølgelig kan en minister få dette udkast til ændring, der ligger, når man inden for hans ressortområde er ved at gennemføre en så vigtig lovgivning som den, vi diskuterer her. Men arbejdsministeren har givetvis ikke gjort sig gnist af anstrengelse for det.

Og så undrer arbejdsministeren sig over, at SF og VS er gået ind i at prøve på at fjerne substitutionsprincippet og sætte noget bedre i stedet for. Det er vi, fordi vi er meget bange for, hvad dette substitutionsprincip kan bruges til. Det var noget, vi fik bekræftet under førstebehandlingen, og det fremgår også af en stribe af de besvarelser, vi har fået. Substitutionsprincippet må ikke virke konkurrenceforvridende. Det vil sige, at det ikke må koste virksomhederne penge. Det er det helt gennemgående tema, når vi har diskuteret dette princip.

Det vil sige, at det i altovervejende grad er indholdsløst og uden reel betydning. Vi har ikke ønsket at give arbejdsgiverne et lovmæssigt håndslag på, at de kan bruge de stoffer

og materialer, som der er en alvorlig begrundet mistanke om er sundhedsskadelige eller helbredsnedbrydende, hvis de ikke kan erstattes af et andet stof, som ikke på nogen som helst måde vil belaste virksomhedens økonomi. Det er det, der er tilfældet med dette substitutionsprincip, det har vi fået en række besvarelser om i arbejdsmarkedsudvalget.

Så mente arbejdsministeren, at jeg her på det sidste var blevet aldeles interesseret i det internationale samarbejde. Jeg er i hvert fald blevet aldeles interesseret i, hvordan EF-bureaukratiet tiltager sig mere og mere magt, det skal jeg da ikke lægge skjul på. Og jeg vil da gerne, i særdeleshed i en situation som denne kort før EF-valget, det indrømmer jeg gerne, være med til at afdække så mange af de vederstyggeligheder, som vi kan forvente os igennem EF-samarbejdet. Det lægger vi ikke skjul på.

Der er flere vederstyggeligheder i dette forslag, men én vederstyggelighed er, at man kan forvente et aldeles barberet program for undersøgelser af langtidsvirkninger af kemiske stoffer, fordi man simpelt hen ikke kan få Vesttyskland med, og fordi man satser på at få et fælles EF-program for disse undersøgelser. Det er det aldeles relevant at trække frem i en sådan forbindelse, uanset om der er kort tid til EF-valget eller ej.

Arbejdsministeren (Auken):

Til hr. Jørgen Jensen to svar, det ene vedrørende spørgsmålet om mærkning og skiltning. Jeg mener, at der er hjemmel i det forslag, regeringen har fremsat, til at sikre alle relevante oplysninger på stoffer og materialer. Der er altså den tilstrækkelige hjemmel til at fastsætte disse regler, og derfor kan jeg også på dette punkt bekræfte fru Inge Fischer Møllers opfattelse.

Med hensyn til forhåndsgodkendelse skal jeg da ærligt sige til hr. Jørgen Jensen, hvad forklaringen er på, at vi ikke straks skrider til en forhåndsgodkendelse af de 30.000, 35.000, 40.000, 45.000, hvad ved jeg, stoffer, der findes på nuværende tidspunkt. Hr. Jørgen Jensen mener, at forklaringen er regeringssamarbejdet med venstre. Jeg tillader mig at fortælle hr. Jørgen Jensen sandheden: det er de praktiske muligheder for på meget kort tid at ansætte de tusinder af kemikere

[Arbejdsministeren]

og teknikere osv., der skal til for at gennemføre en sådan forhåndsgodkendelse alene i vores eget land.

Jeg har personlig ofte givet udtryk for det synspunkt, at på noget længere sigt må det være ønskeligt, at en sådan forhåndsgodkendelse gennemføres. Den kan nødvendigvis kun gennemføres i et samarbejde, der ikke bare inddrager de nordiske lande og EF, men også omfatter et langt videre globalt samarbejde. Det er klart, at vi har en interesse i et sådant samarbejde, men vi har ingen praktisk mulighed for at gennemføre en almindelig forhåndsgodkendelse.

Det, vi derimod har en praktisk mulighed for, er det, jeg har foreslået, nemlig at på områder, hvor der er grund til at nære betænkelighed ved de stoffer og materialer, der anvendes i arbejdsmiljøet, kan man enten forbyde disse stoffers anvendelse eller give restriktioner for deres anvendelse, alt efter deres farlighed og den anvendelse, det drejer sig om. Der bliver altså tale om en egentlig godkendelsesordning i loven.

Hr. Jørgen Jensen og hr. Kurt Hansen må undskylde mig, men jeg synes, at de stærkt formulerede indlæg tyder på, at arbejderbevægelsen må forberede sig på en ny skuffelse fra disse to partiers side ved tredje behandling af dette forslag.

Må jeg til hr. Kurt Hansen sige, at der ikke foreligger noget endeligt udkast til 6. ændring af 1967-direktivet. Der eksisterer fortsat mellem landene en række problemer på dette felt. Det er indlysende, at forinden der træffes en beslutning på dette punkt, vil folketinget blive inddraget på den normale måde, og det vil sige, at folketinget vil få alle relevante oplysninger.

Jeg er ikke bekendt med, hvilke korridor-samtaler hr. Kurt Hansen har ført, men jeg skal sige, at i det omfang der fremkommer anmodninger fra arbejdsmarkedsudvalget til arbejdsministeriet om fremskaffelse af oplysninger, vil vi selvsagt give dem den positive behandling, som vi plejer at give sådanne anmodninger.

Må jeg så endelig sige til hr. Kurt Hansen, at det, som 6. ændring af 1967-direktivet handler om, alene er spørgsmålet om anmeldelse af stoffer og materialer. Der ligger ikke i disse regler nogen form for begrænsning af de oplysninger, man med hjemmel i denne ændring af arbejdsmiljølovgivningen kan

kræve med hensyn til yderligere undersøgelser, begrundet arbejdsmiljømæssigt, altså heller ingen begrænsninger i de oplysninger, som danske myndigheder selv kan bede om at få med hensyn til langtidsvirkninger, og hvad ved jeg. Man skal være varsom med i sin alt for store interesse for begrænsede reformer i EF-samarbejdet at overse de virkelige dyder, der er indeholdt i regeringens forslag på dette område.

Niels Helveg Petersen (RV):

I anledning af hr. Kurt Hansens bemærkning til mit parti vil jeg gerne understrege de oplysninger, som arbejdsministeren just er fremkommet med.

Den direktivændring, der er tale om, er ikke, som anført af hr. Kurt Hansen og anført i venstresocialisternes betænkningsbidrag, en sag for EF-bureaukratiet, men skal igennem den almindelige behandling inden for EF, det vil sige godkendes og accepteres af landenes regeringer og på en sådan måde, at folketinget på ganske normal vis inddrages i behandlingen af sagen, forinden tilslutning til forslaget gives.

(Kort bemærkning).

Jørgen Jensen (DKP):

Det er rigtigt, at der er bemyndigelser i loven, men det var ikke bemyndigelser, men et tilsagn om at leve op til det, vi mangler.

Jeg vil godt sige, at hvis arbejderbevægelsen bliver skuffet ved tredje behandling, så er det over, at man ikke har fulgt det, man sagde man ville følge. Det er ikke over, hvordan der bliver stemt herinde af VS og af kommunisterne, men det er over, hvordan ministeren stiller sig til de krav, der er.

Så vil jeg godt lige kort læse det op, som vi har skrevet som det første punkt i vort ændringsforslag, for det dementerer det, som ministeren sagde her. Jeg er da godt klar over, at vi ikke kan gøre det på én dag. Der står:

»Alle stoffer og materialer, som har været anvendt før ikrafttrædelsen af denne paragraf, skal anmeldes senest 1. januar 1984. Alle andre stoffer og materialer skal anmeldes senest 90 dage før planlagt fremstilling eller import«.

[Jørgen Jensen]

Det vil sige, at det er en forhåndsgodkendelse, som gælder for det, vi skal bruge nu, i dag og i morgen og fremover, medens det andet kan vente til 1984 med at blive anmeldt. Men det kan vi altså ikke gøre, og jeg vil bare sige, at det dementerer det, ministeren sagde her. Det er muligt, hvis der var vilje, at gennemføre det forslag, kommunisterne har stillet.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Selvfølgelig har dette forslag noget med den kommende EF-lovgivning at gøre, det er ganske klart. Forholdet er sådan, vil jeg sige til arbejdsministeren, som udmærket godt ved det, men som forsøger at tilsløre det.

Til hr. Niels Helveg Petersen, som åbenbart ikke helt er klar over, at det er sådan, vil jeg sige, at er der sket en anmeldelse af et stof, et produkt, i ét EF-land, så kan man ikke afvise at tage det ind i et andet EF-land. Det, man kan gøre, er, at når det er kommet ind på markedet, så kan det udtages til yderligere undersøgelser, hvis man mener, at der er nogle risici forbundet med anvendelsen af dette stof. Men det er helt klart, at anmeldelse i ét EF-land rent faktisk betyder anmeldelse i alle EF-lande. Det er der ingen tvivl om.

Så vil jeg godt spørge arbejdsministeren: kan arbejdsministeren herfra – det ville måske være rimeligt at få det indføjet i betænkningen, hvis vi kunne få det – meddele, at der ikke for sikkerhedsrepræsentanter findes nogen former for tavshedspligt, hvad angår de oplysninger, de får fat på om kemiske stoffer, materialer, produkter m. v.? Må de udtale sig om alt til de af deres kollegaer, som måtte være i nogle produktionsprocesser, som kunne være sundhedsfarlige eller helbredsnedbrydende?

Kan vi få en sådan tilkendegivelse fra arbejdsministeren? Hvis ikke vi kan det, så må det være et forsøg fra arbejdsministerens side på at lave en eller anden diskretionspligt, som vi ikke rigtig ved hvad er for noget, men som man kan bruge på et senere tidspunkt til at stramme op med og give sikkerhedsrepræsentanterne mundkurv på.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg kan give hr. Kurt Hansen en fuldstændig klar melding om, at der i medfør af arbejdsmiljølovgivningen ingen begrænsninger er for sikkerhedsrepræsentanternes ret til at udtale sig, og at arbejdsministeriet og andre i regeringen ingen interesse har i at gennemføre sådanne begrænsninger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 uden for betænkningen af Jørgen Jensen (DKP) og Karl Møller (DKP) (se foran)

forkastedes, idet 18 stemte for, 121 imod.

Ændringsforslag nr. 1 i betænkningen
forkastedes, idet 18 stemte for, 123 imod.

Ændringsforslag nr. 2 i betænkningen
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 uden for betænkningen af Jørgen Jensen (DKP) og Karl Møller (DKP) (se foran) betragtedes som
forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1 uden for betænkningen.

Ændringsforslag nr. 3-5 i betænkningen
betragedes som
forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1 i betænkningen.

Ændringsforslag nr. 3 uden for betænkningen af Jørgen Jensen (DKP) og Karl Møller (DKP) (se foran) betragtedes som
forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1 uden for betænkningen.

Ændringsforslag nr. 6 i betænkningen
forkastedes, idet 42 stemte for, 100 imod.

Ændringsforslag nr. 4 uden for betænkningen af Jørgen Jensen (DKP) og Karl Møller (DKP) (se foran)
forkastedes, idet 18 stemte for, 130 imod.

§ 1 med den foretagne ændring og § 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel til udenrigsministeren:

Forespørgsel af Steen Folke (VS), Bolvig (RV), Ib Nørlund (DKP) og Gert Petersen (SF):

»Hvad kan udenrigsministeren oplyse om regeringens holdning til elselskabernes fortsatte indkøb af kul fra Den sydafrikanske Republik?«

(Forespørgsel nr. XXXIII. Anmeldt 10/5 79. Fremme af foresp. vedt. 15/5 79).

Forhandling

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Taletiden er aftalt til 5 minutter, og som tidligere meddelt er det hensigten at udsætte afstemningen om eventuelle dagsordensforslag til mødet på mandag.

Steen Folke (VS):

Et flertal i udenrigsudvalget bestående af regeringspartierne forhindrede den 10. maj, at der blev skrevet betænkning om beslutningsforslag nr. B 58 om stop for indkøb af kul fra Den sydafrikanske Republik. Det er den direkte årsag til denne forespørgsel. Forespørgerne fra det radikale venstre, SF, DKP og VS er nemlig de samme, som fremsatte beslutningsforslaget. Vi bryder os ikke om bureaukratiske benspænd. Vi ønsker vort forslag frem til afstemning i folketingssalen, og da regeringspartierne blokerede for vores beslutningsforslag, så vi ingen anden udvej end at anmelde en forespørgsel. Samtidig erklærede vi os indforstået med en taletid for ordførere på kun 5 minutter, så ingen med rette skal kunne sige, at vi tager mere end højst nødvendigt af folketingets kostbare tid her i slutspurten.

Sagen om Elsams indkøb af kul fra Den sydafrikanske Republik blev rejst i flere omgange i folketingsåret 1977-78. Den 26. maj 1978 vedtog et flertal i folketinget at henstille til Elsam om muligt at indkøbe kul andetsteds end i Den sydafrikanske Republik. I september 1978 kom det frem, at et skib var ved at udlosse 100.000 t sydafrikanske kul ved Enstedværket. Den 25. oktober 1978 blev sagen på ny rejst i folketinget, og siden har der været en omfattende debat både i og især uden for folketinget om indkøbene af kul fra Sydafrika. Det er i forbindelse med denne debat kommet frem, at ikke blot Elsam, men også elselskaber med tilknytning til Elkraft køber kul i Sydafrika. Det er ligeledes kommet frem, at elsammenslutningerne ikke agter at rette sig efter folketingets og regeringens henstilling, men tværtimod planlægger stærkt forøgede indkøb af kul fra Den sydafrikanske Republik.

Dette er efter forespørgernes mening uanstændigt og uacceptabelt. Hvis og når elsammenslutningerne ikke vil rette sig efter en henstilling, så må denne efterfølges af et krav. Forespørgerne mener, at folketinget må opfordre regeringen til at sørge for, at de danske elværkers og elsammenslutningers indkøb af kul bringes til ophør. Desværre har der ikke hidtil været meget, der tyder på, at regeringen vil yde denne lille skærv i kampen mod det afskyelige apartheidregime i Den sydafrikanske Republik.

Det eneste, regeringen har gjort, er at lade handelsministeren afholde et møde med Elsam den 22. marts i år, hvor han har opfordret elværkerne til at intensivere bestræbelserne på at indgå mellem- og langfristede kontrakter med andre kulleverandører end Sydafrika. Straks efter dette møde udtalte Elsams bestyrelsesformand, Thorvald Jensen, at man aldeles ikke føler sig under pres fra regeringen for at undgå kulindkøb i Sydafrika. Det finder forespørgerne overordentlig beklageligt.

Nu venter vi forventningsfuldt på, hvad regeringen kan meddele os i dag om regeringens holdning og – hvem ved? – om nye initiativer.

Udenrigsministeren (Christophersen):

Jeg er bange for, at jeg kommer til at skuffe forespørgerne i en vis udstrækning, for jeg